

REGJERINGSADVOKATEN

Ugradert

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Deres ref

Vår ref

2012-1022 AHA/AHA

Dato

20.03.2013

NATURMANGFOLDLOVEN § 61 A

Høringen gjelder forslag om tilføyelse av en bestemmelse i naturmangfoldloven for å legge til rette for tilpasning av regelverket ved en eventuell fremtidig ratifikasjon av Nagoya-protokollen.

Den foreslåtte bestemmelsen i naturmangfoldloven lyder:

§ 61 a (tilgang til og utnyttelse av tradisjonell kunnskap knyttet til genetisk materiale)

Det skal legges til rette for at urfolks og lokalsamfunns interesser ivaretas og respekteres ved tilgang til og utnyttelse av kunnskap knyttet til genetisk materiale som er utviklet, overført og bevart av et urfolk eller et lokalsamfunn. Kongen kan gi forskrift om at tilgang til og utnyttelse av tradisjonell kunnskap krever samtykke fra urfolket eller lokalsamfunnet og om sanksjoner, herunder regler om vederlag og oppreisning ved urettmessig tilgang og utnyttelse. Kongen kan bestemme at forskriften også skal gjelde for tradisjonell kunnskap som er utviklet av urfolk eller lokalsamfunn i en annen stat, forutsatt at urfolket eller lokalsamfunnet har tilsvarende rettigheter etter lovgivningen i vedkommende stat. Kongen kan også gi forskrift om at staten ved søksmål til fordel for den berettigede kan håndheve bestemmelser i lovgivningen i annen stat som regulerer tilgang til og utnyttelse av tradisjonell kunnskap.

Første punktum i bestemmelsen fremstår som en prinsippbestemmelse som ikke innebærer noen direkte forpliktelse for staten utover å gi uttrykk for et politisk ønskemål. Mens Nagoya-protokollen gjelder "traditional knowledge", er imidlertid objektet for det som søkes ivaretatt ved den foreslåtte bestemmelsen "kunnskap knyttet til genetisk materiale som er utviklet, overført og bevart av et urfolk eller lokalsamfunn". Også rettighetssubjektene er noe ulikt angitt; bestemmelsen taler om "urfolk", mens protokollen taler om "indigenous... communities". Både rettighetssubjekt og objektet for det som søkes ivaretatt synes således ordlydsmessig å favne videre enn det som fremkommer av protokollen. Det bør vurderes om dette er ønskelig.

Bestemmelsens fjerde punktum oppstiller en adgang til å gi forskrift om at "staten ved søksmål til fordel for den berettigede kan håndheve bestemmelser i lovgivningen i annen stat som regulerer tilgang til og utnyttelse av tradisjonell kunnskap". Forskriftshjemmelen er nokså spesiell, idet den – dersom den brukes – vil innebære en rett, eventuelt en plikt, for staten til å

REGJERINGSADVOKATEN

gå til søksmål for å ivareta et utenlands urfolk- eller lokalsamfunns rett til sin tradisjonelle kunnskap. En rett/plikt for staten til å anlegge søksmål for å ivareta en gruppes særinteresser, som det her vil være tale om, er nokså ekstraordinært og neppe særlig praktisk. Gitt at en ønsker bestemmelser om dette, bør det derfor vurderes om ikke søksmålsadgangen mer hensiktsmessig kan knyttes til urfolk- eller lokalsamfunnet selv. Til departementets merknader om parallellen i lovens § 60 første ledd tredje punktum, bemerkes at temaet for søksmålet i et slikt tilfelle synes langt mer håndfast og praktikabelt – nemlig om de vilkår for samtykke til uttak eller utførsel av genetisk materiale som den aktuelle staten har satt, er overholdt.

Med hilsen

REGJERINGSADVOKATEN

Anne Cathrine Haug-Hustad
advokat